

TARTALOM.

I Egyházi dolgozatok.

Az unitárius vallás hitelvei. (Egyh. beszéd.) ÜRMÖSI KÁROLY	19
Kirándulás a boldogság hegyére. (Egyh. beszéd.) NÉMETI ISTVÁN	341

II. Hittaniak, bölcselemiek.

Jézusi eszmények és modern socialismus. LŐFI ÖDÖN . . .	1
Társadalmi fejlődés. BÖLÖNI VILMOS	65
Jézus történelmi helyzete és hatásának titka. KOVÁCS LAJOS	74
Gondolatok. BR. PETRICHÉVICH-HORVÁTHI KÁLMÁN	104, 290
Vallás és cultus. VÁRI ALBERT	121
Az egyház alkalmazkodása a jelen lelki állapotához. KISS SÁNDOR	163
Az „incarnatio“ tana. LŐFI ÖDÖN	177
Új és régi dolgok. FERENCZ JÓZSEF	233
Az egyházi beszédéről. PÉTERFI DÉNES	297
Az élet és vallás. CSIFÓ SALAMON	335
Gyöngymondatok. (Ujkori írótól.) Gyűjtötte: KISS MIHÁLY	352

III. Nevelés és oktatásügyiek.

Tanargyulést megnyitó beszéd. PAP MÓZES	100
Reformok a középiskolai nevelésben. DR. GÁL KELEMEN . .	152
Őszinteség a nevelésben. GÁLFY LŐRINCZ	203
Felügyelő gondnokot üdvözlő beszéd. PAP MÓZES	214

IV. Eletiratok, történelmiek.

Kalvinista és katolikus térítgetés a XVII. és XVIII. százban. KANYARÓ FERENCZ	39
Egyháztört. adatok: CLXX—CLXXI. Bazédi elpusztult leányegyházunk történetéhez. KELEMEN KAJOS	43
Unitárius káté nyomorgatása az orthodox uralom idején. KANYARÓ FERENCZ	83
József császár levele VI. Pius pápához	132
Unitárius polemikuskok Magyarországon a XVI. században. DR. BORBÉLY ISTVÁN	184, 243, 303
Sándor János. (Nekrolog.) PÉTERFI DÉNES	217
Fretwell János. (Nekrolog.) PÉTERFI DÉNES	220

V. Egyházi élet.

Egyházfőtanácsai gyűlés:

I. Ferencz József püspök megnyitó beszéde	268
II. Püspöki jelentés	273
III. Az Egyh. Képv. Tanács jelentése	279
IV. Elintézett ügyek. V.	284
Ferencz József püspök főtanácsot megnyitó beszéde.	347

VI. Vegyesek.

A vallás Tompa költészetében. JÓZAN MIKLÓS	8
„Hit és haladás“. L. Ö.	47
Dávid Ferencz a humanista költő. PÁLFI MÁRTON	91
Adalék XVI. százévi drámairodalmunk történetéhez. DR. BORBÉLY ISTVÁN	97
Felköszöntő a Berde-serleggel. KELEMEN ALBERT	287
Unitáriusok a legújabb „Magyar Irodalom Történet“-ben. DR. BORBÉLY ISTVÁN	348

VII. Irodalmi értesítő.

Milton on the son of God and the Holy spirit. With introduction by Alexander Gordon M. A. Ism. P. D. 53. A széplaki Petrichevich Ho váth-család. Irta Sándor Imre. Ism. Kelemen Lajos. 54. Pályázat egyházi beszéd megíratásra. 56. 292. Irodalmi pályázat. 57. Servét Mihály pöre és Kálvin viszonya ahoz. Irta Gyenge János. Ism. Kelemen Lajos. 106. Unitárius egyháztört. adatok. Előfizetésre felhívás. 107. A lelkiismeret. Irta Varga Béla. Ism. (G. K.) 221. Bessenyei György mint ref. főconsistoriumi titkár. Irta Zoványi Jenő. Ism. Dr. Borbély I. 222. A reformáció egyháza. Irta Zoványi Jenő. Ism. (ély) 224. Nyári vasárnapi tanítások. II. Irta Ürmösi József. Ism. (b. s.) 224. A modern irány. Irta Cannegieter, ford. Mészáros András. Ism. 224. Az ur, az atya, a fiu. Irta Ember J. Ism. 225. The bearings of the darwinian theory of evolution on moral and religious progress. By F. E. Weiss. Ism. 291. Három értekezés. Irta Perczelné Kozma Flora. Ism. 292. Az én beszédeim „lélek és élet.“ Irta Bölöni Vilmos. Ism. 354. A sárospataki lengyel biblia s újonnan felfedezett harmadik töredéke. Irta Harsányi István. Ism. Kelemen Lajos. 354.

VIII. Aranykönyv.

Adományok a marosvásárhelyi templom építésére. 120. Alapítvány a székelykereszturi gymnasiummál. 120.

IX. Külömfélék.

Az angol unitáriusok 57. Servéthnek. Kegyelet. Közös keresztény alap. 58. Németországon. Unitárius kollegium könyvtárának érdekes könyveiből (K. F.) 61. 115. Byron neje 62. Értesítő. A régi római fórumon. Gyulay László. 63. Taft elnök levele. 108. Az unitárius és más szabadelvű vallásos gondolkozók. 109. Darwin születésének századik évfordulója. 111. Egy időszerű (? ?) kérdés. 112. A „Ne temere“. A vegyes házasságok. 114. Weygelné Zalasowszka Katalin. 115. Kalvin születésének negyedik százévi fordulója. A róm. kath. egyház egyik megalapítójáról, Iraeneusról 116.

A vallástörténelem tanszéke a College de France-ban. Khina a haladás útján. 117. Oroszországban. 118. Belgiumban. Az evangeliunok kézirata. 119. Dr. Hale Everett Eduárd. A brit és külföldi unitárius társulat. 168. Gentilis Bálint. 169. Rogers Henry. A felekezeti béke kérdéséhez. 170. Loyson Hyacinthe. 172. Losy Alfréd. 174. Jubileum. Egyházunk multjának érdekes emlékei. 175. Dr. Barows Sámuel. 176. Az amerikai Egyesült Államok. Angol lelkészek és más egyházi küldöttek. 225. Egyházunkra vonatkozó adatok, (f.) 226. A genfiek ünnepe. 228. A Kalvin-ünnepélyek. A Vulgata. 230. Priestley-emlék. Londonban. A modern róm. katholicismus vesztesége. 231. Péterfi Sándor †. 232. Hausrath Adolf. Wendte W. Károly. 293. Loyson Hyacinthe. Abbot Ezra. Franklin Beniám. 294. Választás és kinevezés. Értesítők. 295. Egyh. főtanácsunk. 356. A francia szabadelvű protestansok. A modernizmus jövőjéről. 357. Gróf Tisza István. 358. A cionisták. Tayler S. S. 359. Hajós Gyula †. 360.

Gyászhirek : 64, 119, 176, 232, 296. 360.

Unitárius vallási könyvek:

Channing művei. Hat kötet. Egy kötet ára 240 kor. A Keresztény Magvető előfizetőinek postán küldve 150 kor. Kapható szerkesztőségünkönél, valamint a következők.

Unitárius Kis Tükör. Az unitárius egyház története, hitelvei, egyházalkotmánya és szertartásai. Ferencz József püspöktől. Harmadik átdolgozott kiadás. Ára 160 kor

Egyházszerz. dolgozatok. Ferencz József püspöktől. Stein János könyvárusnál.

Unitárius Káté. Ferencz József püspöktől. Ára 80 fillér.

Imakönyv templomi használatra. Albert János lelkésztől. Ára 4 kor.

A keresztény hittudomány összege. Az unitáriusok szerint. Latinból fordította Derzsi Károly. Ára 3 korona.

Unitárius kereszténység. Egyh. beszédek. Irta Péterfi Dénes. Ára Kókai Lajosnál Budapesten 320 kor.

A Jézus asztalánál. Beszédek és imák. Irta Péterfi Dénes. Ára Kókai Lajos bizományában Budapesten 3 korona.

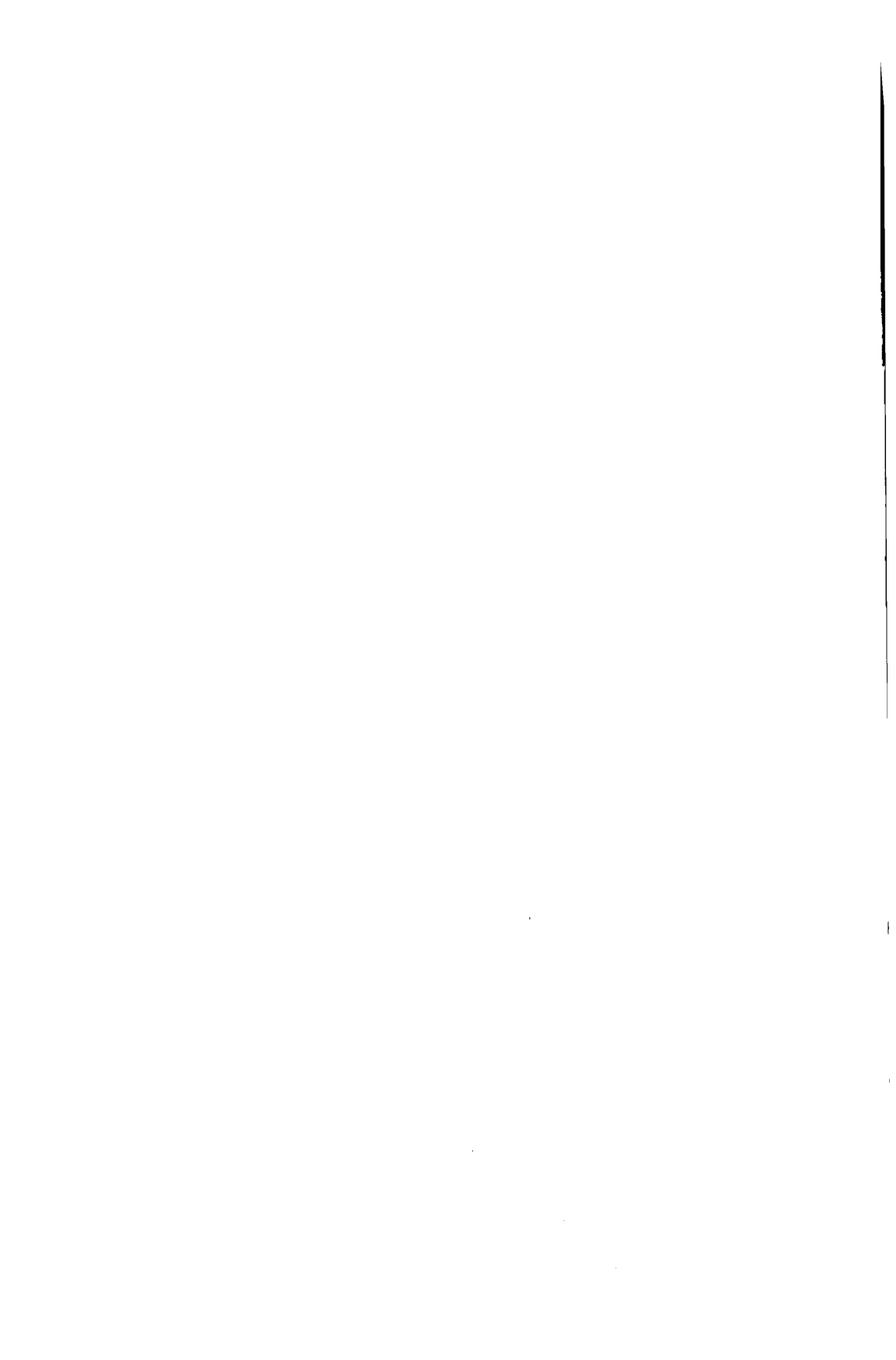
Szabadelvü vallásos gondolkozás a XX. sz. kezdetén. Angolból ford. unitárius lelkészek és tanárok. Kiadta Ferencz József püspök. Ára 3 korona.

Isten és lélek. Armstrong A. Richardtól. Fordította Péterfi Dénes. Ára 3 korona.

Vallás és szabadság. Angolból ford. unitar. lelkészek és tanárok. Kiadta Ferencz József püspök. Ára 3 kor.

Chrysostomos két beszéde. Fordította Péterfi Dénes. Ára 1 korona.

KERESZTÉNY MAGVETŐ.

XLIV. évf.

Januarius—Februarius.

1-ső füzet.

Jézusi eszmények és modern socialismus.

Az emberi szellem mindig eszményekből táplálkozott. A lelkiismeret egy-egy ilyen eszmény általános megjelenésére a legepesztőbb vágygyal, a legnagyobb mohósággal vár, mert azt mindig a szabadtítás, a megváltás erejével ruházza fel. Az élet hamis elemeitől való megtisztulás, a lelki megújhódás érzete fűződik azok gyakorlati megszületéséhez, melyért az emberi társadalom mindannyiszor meghozta az áldozatot, ha kellett, vérben és halálban. Mintegy benső ösztön sugallta áhítatos remény-fűzi erős kapcsolatokkal össze az embervilágot ez eszményekhez való rajongó ragaszkodásában s teszi fényessé történelme lapjait ama kimagasló példákban, melyeket csalódás el nem ijesztett, sikertelenség el nem bátortalanított, bukás meg nem gyöngített. Mert minden, az emberi társadalom munkálkodását jótékonyan átváltoztató eszmény egy olyan tekintély alapján hat, melynek fensőbbisége, sőt szentsége tudata az ember egyéni és általános lelkiismeretében él. Ezért hitt az emberiség mindig az isteni kijelentésben, nem mint valami különleges és csodálatos megnyilatkozásban, hanem mint az általános életet elhatározó természetes jelenségben.

Igy látjuk kiemelkedni a Jézusi vallást az őspogány világ eszmei köréből, mely az emberi élet magasztos céljainak megvalósításában eleddig a legnagyobb eredményeket érte el.

Az összes emberalkotta intézmények között egyedül a Jézusi vallás az, mely semminemű külső hatalomra nem támaszkodik érvényesülésében, hanem kizárólag önmagából meríti az erőt, mely fenmaradását biztosítja. Eltekintve ama kifejezetten vallott isteni tekintély jellegétől, melyet kétségtelenül magán hordoz, magában foglalja az emberi törekvések összességét és lehetőségét, midőn az embernek legfőbb eszményül az isteni tökéletességet állítja oda s e tökéletesség megközelítésére neki egyúttal korlátlan lelki szabadságot ad. E tökéletesség már